

מן הבאר

פרשת תולדות תשפ"ד

~ שנה ב' ג'לוון לוי ~

אמרות ופנינים, מוסרי חיים ולקחים, מבאר הפרוה שרים - רבוה"ק מגור, נבג"מ ויבלחט"א

אמרות מבאר רבותינו הק'

ירושלים
ה'תשפ"ד 4:04
מוצ"ש 5:17

ברוקלין
ה'תשפ"ד 4:18
מוצ"ש 5:26

סטטן איילנד
ה'תשפ"ד 4:18
מוצ"ש 5:27

ליקוד
ה'תשפ"ד 4:20
מוצ"ש 5:29

מאנסי
ה'תשפ"ד 4:17
מוצ"ש 5:26

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: (כה טו)

בשם ה"חידושי הרי"ם" ז"ע שאמר: פירש"י ז"ל לפי שהיו ליציני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה וכו' צד לקסתר פניו של יצחק דומה לאברהם וכו' עיי"ש. ויש לרקודק על הלשון ליציני הדור, הלא אינם ליצינים רק רשעים שהוציאו דיבה על שרה אמנו ע"ה, אך הפירוש, שהיו ליציני הדור אומרים מאבימלך, שעל ידי שהתפלל אברהם אבינו ע"ה על אבימלך, לכן הוא נענה תהלה ונתעברה שרה, ומה שנקראים ליציני הדור, אף שכן היה באמת, מפני שהם התכוונו זאת לשם ליצנות.

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה: (כה טז)

אומר ראש הישיבה מגור שליט"א: בבעל הטורים יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה, ואיך גבי ירמיה' בקחתו אתו והוא אסור באויקים' (ירמיה מא ע"ש).

ולפ"ה המסורה, שבא ללמוד ולהורות דרך איך לבנות בית בישראל שיהיה ראוי להשראת השכינה, דשם שירמיה הכניס את עצמו להשתתף בצרתו של ישראל, וכמו שפירש רש"י מפסיקתה שהיה גולה מעצמו עמהם וכשהיה רואה את תולדות בקולין היה עמוס צוארו ביניהם וכו', כמו כן הדרך לבנות בית בישראל היא מדת החסד, שהרי יודע מספיק"ה שכל בריאת העולם היתה להטיב עם בראיו, כי אין הקב"ה צריך לעולמו, אלא בראו בנדב לבו וברצונו הטוב כדי להטיב לנבראים, וכדכתיב 'עולם חסד יבנה', וכן כתיב 'חסד ה' מלאה הארץ', וכשם שהש"ת מתייחס לכל בחסדו ורצונו להטיב שעי"ה ברא הכל, כמו כן מטיב העולם בחסדו, וכשבאים לבנות בית נאמן בישראל להמשיך כוונת בריאת העולם, הוא ע"ה עשית חסד לתת מתעורר חסד לעילא.

ויעתר יצחק לה' וגו': (כה טז)

כותב הרבי ה"לב שמחה" ז"ע: במד' ר' יוחנן אמר ששפך תפלות בעושר, ראיתי בספר הפ"ה שהתפלל על עשירות, וי"ל שצריך לזה מחמת הברכות של יעקב שלא יזיק לו עיני העשירות, ויודע יצחק וגו' א' בתרגום יונתן וודע יצחק לצדקתו וכו', שהצדקה מסייעת לזה.

ויתרצו הבנים בקרבה: (כה טז)

כותב הרבה"ק ה"שפתי צדיק" ז"ע: כשהיתה עוברת על בתי מדרשות יעקב מפרסם לצאת והלא איתא שעבודו מבני אמו לומדין עמו כל התורה, אלא הפי' הוא שלא היה יכול לסבול הריח רע של עשו, והוא שכתוב בתרגום ודחקין בני' כו' היינו שהיה צר לו מפני ריח רע של עשו, וזה מה שאמרו אגרא דלכה דוחקא. כלה הוא לשון תשוקה מלשון כלתה נפשי, שהשכר של המשתוקק להשי"ת הוא מה שדוחק לו על מה שמונעים אותו מזה התשוקה, כמוכן.

יעקב איש תם ישב אהלים: (כה טז)

אומר הרבי ה"פני מנחם" ז"ע: יעקב אבינו היה יושב אהלים, וכשהלך לישא אשה למד י"י שנה מקודם כנגד י"ד שנים שעבד אחר כך בבית לבן, לא כל אחד זוכה לשבת וללמוד, ויש שצריך ללמוד מאהלה של תורה, לצאת למסחר ולהתפרנס, צאת מאהלה של תורה, וכך היא הדרך ליעסוק גם בדרך ארץ, כדאינת במשנה יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם

משכחת עוון, צריך שיהיה שפע פרנסה לבני ישראל, אולם זו אומנתו של היצר הרע שהוא סרסור שאינו הגון, שמתחילה מניח לאדם לעסוק גם בתורה וגם במסחר ולבסוף מוציאו לגמרי מלימוד התורה, צריך להשגיח בעינא פקיקא שלא להיגרר אחר המשא ומתן יותר מדי, וענין זה פעל יעקב אבינו, שכשב דרך שיהיו יכולים לעמוד בכל המצבים בבית לבן כבבית שם ועבר.

ויהאב יצחק את עשו כי ציד בפיו: (כה טז)

בשם ה"חידושי הרי"ם" ז"ע שאמר: פירש"י כפיו של יצחק. ותמה וכי בשל כך אהב יצחק את עשו, והלא היו לו עבדים לרוב ככדי ליתן לו ציד. אלא ציד בפיו של יצחק, הפירוש כי יצחק אהב את עשו כדי שיוכל לתרץ טענת הקב"ה בנין חטאו [שבת ע"ה]. ויכול להשיב כי גם לו היה ברשע ובכל זאת אהבו וקברו, ועל כן ירחם ויהאב השי"ת את בני ישראל.

הרבי ה"בית ישראל" אמר שצריך להבין, איך יתכן שרבקה שבאה מכוה בית - לבן ובתואל תהיה יותר מבניה בבניה מאשר יצחק - מאשר האבות הקדושים, שרבקה אהבת את יעקב, ואילו יצחק אהב את עשו, והם שבפסוק כתוב הטעם: כי ציד בפיו, אבל אכתי צריך להבין, מדוע בידי יצחק את אהבתו לעשו?

ואפשר לומר עפ"י מה שיתאב בגמרא [יומא טז:] מאן דמשתעי בדי ר"ל שישוקא יחבי וליה עייסאק בלא סהדי, וצריך להבין, ואכן כבר מקשים שם בגמרא, שהרי יכול לצאת מהלך מיני דברים רעים, שיכול לבוא לידי שבועת שוא ח"ו, ובכלל צריך להבין, למה בדיוק מאן דמשתעי בדי ר"ל, והרי היה או דור של תנאים גדולים - תלמידיו של רבי, ר"י וכו', ואצלם כלל לא מוזכר דבר זה?

אלא דבגמרא איתא [ב"מ פד.] איתא שר"ל היה בתחילתו ראש הגולנים, ויהי לודאי [גיטין יז.], ואח"כ מצאו רבי יוחנן ורואה שיכול לצאת ממנו גדול בישראל, וקורבו והכניסו לתחת כנפי השכינה עד שנהיה גדול בישראל ונתן לו את אוחותיו ללאשה, ולכן דוקא ר"ל שהיה פגע ראש הגולנים והוא הכיר את ר"ל דבר עם ועורמתם, דוקא הוא, אם הוא כבר דיבר עם אדם ברוחב יכלו להאמין לו ולתת לו עייסאק בלא סהדי, משום שאם ר"ל כבר דיבר איתו "שיחה", אז הוא בוודאי אדם נאמן, וכמו שכאן בפרשה, שדוקא יצחק לא ידע ולא הבין את רשעותו של עשו - כי ציד בפיו, ולכן אהבו, משא"כ רבקה שהיא באה מכוה בית של לבן הארמי וחבורתו, מכוה מקום של רשעים, היא הכירה היטב וידעה בדיוק מי זה "עשו", ולכן - רבקה אהבת את יעקב.

ויודע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים: (כה טז)

אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: ברש"י מהז"ל הארץ קשה והשנה קשה, ואעפ"כ וימצא מאה שערים, מכאן נראה שכאשר נגזר על האדם עשירות אין הפרש בין זמן טוב לזמן שאינו טוב, ויברכה ה', וימצא בשנה ההוא מאה שערים ואח"כ שוב ויברכה ה', נראה שהברכה אין לה שיפור, גם כאשר וימצאו, שוב ויברכה ה'.

וכל הבארות אשר חפרו וגו' בימי אברהם הוי' סתמום פלשתים וימלאום עפר וגו' ויריבו וגו': (כו טז)

הרבי ה"אמרי אמת" ז"ע שואל למה סתמום, הלא אחר כך כשחפרם יצחק רבו על עשק

ושנה, הרי מוכח שהבארות כן יקרו בעיניהם. ואמר שההתרגום על סתמום פלשתים מתרגם טמונון פלשתאי, פ' שהסתירו את הבארות רק מלמעלה שלא יראו אותם, ויכסום עפר שלא יכירו אותם, אבל מלמטה נשארו הבארות. וז"ש התלן וישב יצחק ויחפור וגו', ולמה לא חפר מלמעלה בארות חדשות, אלא לפי שהבארות האלו לא היה צריך לחפור הרבה, רק מעט מלמעלה.

ויאמרו ראו ראינו וגו': (כו טז)

כותב הרבה"ק ה"שפתי צדיק" ז"ע: פירש"י ראו כפיו של יצחק. ותמה וכי בשל כך אהב יצחק את עשו, והלא היו לו עבדים לרוב ככדי ליתן לו ציד. אלא ציד בפיו של יצחק, הפירוש כי יצחק אהב את עשו כדי שיוכל לתרץ טענת הקב"ה בנין חטאו [שבת ע"ה]. ויכול להשיב כי גם לו היה ברשע ובכל זאת אהבו וקברו, ועל כן ירחם ויהאב השי"ת את בני ישראל.

וימנר את בכרתו ליעקב: (כו טז)

ראש הישיבה מגור שליט"א אמר: הריב"ש כתב דהא דהועיל מכירת הבכורה, משום דקודם מתן תורה היה מהני קנין אף בדבר שלא בא לעולם. והגאון רבי יהושע מקוטנא זצ"ל כתב לבאר טעם הדבר ע"פ מה שאתאב חז"ל [שבת פה.]. שכל הבריאה היתה תלויה ועומדת על יום השישי דמתן תורה. וא"כ נמצא דקודם מתן תורה היה שור דבר שבא לעולם לדבר שאינו בעולם, כי לא היה בנמצא כלל שום דבר קבוע בהאי עלמא, ולכן קודם מתן תורה היה אפשר להקנות דברים שבעולם, ומשום שאין הבדל בין מה שעדיין לא בא בעולם למה שכבר בא לעולם.

וה"ל בדרך אחרת, דקודם מ"ת היה איזה חשיבות לעולם הגשמי, וממילא החשיבו גם מה שלא בא לעולם לגמור דעת עליו, אך אחר מתן תורה שכל תפקיד לא ישור בה וטובה מאלפי והי וכסף, יש חשיבות רק למה שאפשר לגמול לתורה ולהגביה היה רוחניות, אם כן די לנו שנקמה מה שבעולם ויש מה להועיל בו, אבל לא דבר שלא בא לעולם שכל עצמו לצבור כנסים עתידיים. ואף שכל זה חשבונות של יושבי אהל תורה, ואילו חסורים ברוכם אינם שומים על לב, אך חז"ל הגדירו את הקניינים לפי אלו המתבוננים, והרי גם הסבור של הגאון מקוטנא זצ"ל אינו אלא למתבוננים ושומים על לב.

ויתן לך האלקים מטל השמים: (כו טז)

כותב ה"שפת אמת" ז"ע: פ"י שכן דרך הצדיק שאינו חפץ למלאות ביתו כסף וזהב. רק זאת הברכה שהש"ת יתן לו בכל עת הצריך לו. לכן מאיר דמהימנותא תמפלין בכל יומא על מונא כמ"ש בזה"ק. ובברכת עשו כתיב משמני הארץ יהיה מושבך כו'. אבל ביעקב כתיב ויתן שיש לו התחדשות השפעה בכל יום כמ"ש מחדש בטבו בכל יום מעשה השבת באשית. ומה ההתחדשות נוטל הבוטח בה'. ולכ"כ עיני כל אליך כו' נותן להם את אכלם בעתו.

אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א: ויתן לך האלקים, איתא בשפת אמת [תרמ"ט] סמן לנמהנה של ישראל לומר במוצ"ק פ' ויתן לך, כי השבת נתנת הברכה לימי המעשה שנוכל להבין בהם הדרך לקבל השבת הבא. וה"ש במד' ויתן ויחזור ויתן וכו', ואפשר טעם המנהג כי בשבת אי אפשר לבקש, שבת היא מלועוק [שבת יב.], לכן משאירין זאת למוצאי שבת, גם אפשר כי הרי יצחק חפץ לברך את עשו, ועשו אין לו

שייכות לשבת, לכן נשארה הברכה לדברים של חול, גשמיים.

ויהי אך יצא יצא וגו': (כו טז)

הרבי ה"אמרי אמת" ז"ע דקדק: למה לא גילה יעקב אע"ה ליצחק אע"ה, תיכף אחר שברכו שיהיה ויטל ונשאו ושהוא עשה כן מניין שאמו ציוותה לו לעשות כן, כדי שלא יהיה לו אחר כך צער כשיוודע לו סתם, באופן פתאומי, ואמר, אך הוא לשון מיעוט, שלא הספיק לומר לו ותיכף בא עשו.

ויעצק צעקה גדולה ומרה: (כו טז)

אומר הרבי ה"פני מנחם" ז"ע: ויעצק צעקה גדולה ומרה, ומה נגרם כל כך הרבה צרות עד שבא מרדכי ויוצק זעקה גדולה ומרה, ובאמת הצעקה האמיתית, הקול קול יעקב, תורה ותפילה, שייך לבני ישראל דוקא, ובהו יכולים להשימר מהימים ידי עשו, שלא להיכשל אפילו ביד עבירה דבר המביא לעבירה.

ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים: (כו טז)

הרבי ה"בית ישראל" ז"ע אמר: העולם מקשה, מדוע לא דאג יעקב אבינו עד כעת לחתן את יעקב, והרי יעקב היה כבר בחור מבוגר - בן ס"ג שנה? ונראה שיצחק ידע שיויוו של יעקב הוא בבית לבן, אבל בכל זאת עד כעת פחד יצחק שלשלות את יעקב לשם - לכוה בית פתו בינו של לבן, כי פחד מאחר ויעקב הוא איש חם, הוא עלול ליפול בביתו של לבן, אבל כעת משמשת מעשיו: ויעקבני זה פעמים את בכורתו לקח והנה עתה לקח בכרתי, וא"כ נוכח כאן לדעת שיעקב הוא בכלל לא כוה חם כפי שחשב, וכפי הצורך הוא כבר יודע די טוב איך להסתדר, וכפי שרואים איך שיעקב סידר אחר כך את לבן עד הצא, לכן כבר לא חמד לשלחו ללבן, ולכן רק עכשיו הוא ציוה עליו ללכת לישא אשה.

והיה כאשר תריד ופרקתו עלו מעול צוארך: (כו טז)

כותב ה"שפת אמת" ז"ע: י"ל כי יצחק הראה זה לעשו אשר לא יקיפני על שניתן הברכות ליעקב, כי אם יפרק עשיו להיות נכעו ושפל באמת או ופרקת עולו כו'. דכ' ורב מעבוד צעיר ובני"ה הם נק' ענויים כדכ' כי אתם אומרים ממעטים עצמכם כו'. ועשו א"כ לבוא למדה זו לכן אחיך תעבוד, וליעקב אמר הוה גביר לאחייך. כי לא הצטרך ללמוד הכנעה ליעקב. כי הכנעה אמיתית זה שמכיר האמת והוא שפל מעצמו ואדרבה לימדו לחזק עצמו להיות גבור ושליט על הכל לא להיות שפל. אבל לעשו לימד דרך הכנעה שעיי"ז יוכל לתקן עצמו קצת כנ"ל.

ויאמר עשו כלבו יקברו ימי אבל אני ואהרבה את יעקב אחי: ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול וגו': (כו טז)

כותב הרבי ה"לב שמחה" ז"ע: וברש"י מחז"ל ברוח הקודש הגודל, ומה היתה צריכה לרוח"ק וכי לא היה לא מקום לחשוש שעשו מבקש להרוג את יעקב, רק הפי' כדאי' במד' פ' וישלח ויאמר עשו כלבו אמר קין הרג את אחיו ולא עשה כלום בסוף שהוליד בנים אחרים וירשו עמו את העולם אבל אני אהרוג את יצחק אבי תהלה ואחר כך אהרוג את יעקב אחי ואירש את העולם לבדי וכו', ומחשבתו זאת לא היתה רבקה יכולה לידע מעצמה, ולכן הגודל לה ברוח הקודש מה שעשו מהרהר לבו.

דברי חיזוק מרבוה"ק לרצף המצב בארצה"ק

מכתב מהרבי ה"אמרי אמת" ז"ע בשנת תש"ה לאנ"ש בארה"ב:
[פורסם בספר "עם התורה" להרב בנימין זאב הגדול ז"ל] ב"ה. תש"ה.

כבוד אחי ורעי יקרים שיחי'. אליכם אישים אקרא, לעת כזאת שלא היתה כמוה מיום היתה ישראל לגוי. עם ה' חזקו ונתחזקה על כל הצרות שעברו עלינו ולבטחו בה' כי מעתה ייטיב עמנו ויראנו חסדו וישועתו כמאמר החכם מכל אדם [קהלת ז' ד'] 'ביום טוב היה בטוב וביום רעה ראה', דהיינו מימי הטובה לשאוב כח והתחזקות לימי הרעה רח"ל, כמומו בגמרא [פסחים ק"ג]. משאר מקדושתא לאבדלתא. וגם כשהגיעו ימי הרעה נזכרו ימים טובים מקדם אשר פעל ישועות והראנו חסדיו. על כן לא נירא בהמיר ארץ וגם עתה בעתות החשכות וההסתר עת צרה היא ליעקב וממנה יושוע, וזהו 'ביום רעה ראה', לאות ולהביט לימי הטובה שה' ושעתידים להיות, שלא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב. **והנה כבר עברו עלינו כל ימי הרעה ועלינו לקוות שמעתה יבואו לנו ימי הטובה, ונזכה בקרוב לישועה ולגאולה שלימה.**

(ח"ק)

דברי ראש הישיבה מגור שליט"א בהיותו בארה"ב:

לגבי המצב בארץ ישראל, בראש ובראשונה צריכים לזכור אז ס'איז ברודער, אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה, פצועים שצריכים רפואה, אנשים שנעקרו מהבתים, ס'איז נישט פשוט און נישט לייכט, צריכים לזכור ולהרגיש בלב השתתפות אמיתית ככאבם. שאלו אותי שעובר יום ועוד יום, וכבר עבר חודש ימים - ושלושים הוי רגילות ובלישנא דגמרא [גיטין נו:] כיון דדש דש השבתי, יא יא, רעכטיג אז דער הרגל פארייבט יעדער גוטע זאך - אכן ההרגל שוחק כל התערורות טובה, אבל חיבים להילחם כנגד ההרגל, להרגיש הערבות עם כלל ישראל, להתפלל ולבקש, כשאומרים בכל יום אחינו כל בית ישראל וכו' - יש לעזור לרעה ולהתבונן. איתא בגמרא [סוכה נב:] ארבעה מתחרט עליהן הקב"ה שבראם, ואחד מהם 'שמעאלים' דכתיב [איוב יב ו'] 'שליו אהלים לשודדים ובטחות למרגזיו קל לאשר הביא אלוך בידו', דהיינו הערביים השוכנים באהלים ובמדברות, והם שלווים ובטוחים תוך כדי שהם מרגזים ה', וכתוב בספיא דקרא לאשר הביא וגו' - כלומר הוא עצמו גרם לו הרגותו שהביאם בעולם. ויש לדעת שאצל הקב"ה אין שייך חרטה כלל, לחילה, הרי היה גלוי לפניו יתברך קודם בריאתו מה יעשה בו, ועל מה דכתיב 'כי נחמתים כי עשיתים' כבר פירשו רש"י שם ובמדרש הנונה, 'כי לא איש ויכוב ובן אדם ויתנחם', אלא 'מתחרט' היינו שהיה צריך להיברא, אך מיד כשברא הקב"ה את הישמעאלים יש את הכח כנגדם כדי לעקרם, ובלשון והבנת בני אדם לברוא דבר עם כח נגדי - נקרא חרטה.

אנו בטוחים וסומכים על הקב"ה, וכמו שכ"ק אז"ל כתב בסיום מכתבו האחרון סמוך להסתלקותו כשהיה מצב קשה בארצה"ק - ואנחנו בטוחים שיקויים בו 'כי לא יטוש ה' את עמו ונחלתו לא יעזוב וישיענו', דברי דוד המלך ע"ה קיימים לעולמים עד היום הזה, עס עקועסטירט עס ווירקט און ס'איז חי וקיים. אמנם אין לנו השגה וידיעה בדרכי השי"ת - מהו כח החרטה שבידו ית"ש כנגד הישמעאלים, ונבואה ניתנה לשוטים, אבל אנו יודעים ש'מלחמות אני עשיתי', ואם הקב"ה איש מלחמה הרי הכל לטובה, עלינו לזכור את השי"ת להאמין בו ולבטחו בו.

מכתב שכתב כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א לאחר אסון מירון:

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תדעו עוד צער. השי"ת הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם ירפא לשברכם הגדול ויסייע בידכם להתחזק, ויטיב עמכם מעתה כל הימים, ויתחפכו כל הדינים לרחמים, והוא ע"ה יה' למליץ יוסר עבורכם, ויעתיר בעדכם לטוב לכם, המשותף בצערכם.

מכתב חיזוק ממירינו הגה"צ ר' ישראל מנחם אלתר שליט"א:

(מכתב ששלח אחרי הבחירות והתפרסם עכשיו שוב לחיזוק לאנשי חצור גליון ממקום עפ"י הוראת כ"ק האדמו"ר שליט"א) עת שלח אברהם את אליעזר לקחת אשה לבנו ליצחק, ואחרי הסבירו לו כל פרטי שליחותו, שואלו אליעזר כדת מה לעשות "אולי לא תאבה האשה ללכת אחר?".

ויש להתבונן, הלא אע"ה צדיק הדור היה יכול לענות לאליעזר בפשיטות לצאת לשליחות ולהבטיחו שיצליח וכפי שאכן כך היה. ועל אף שהתפלל וביכרו "הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני מש" אף על פי כן אמר לו: "ואם לא תאבה האשה ללכת אחרך וניקית משבועתי זאת". ואולי נראה לומר, כי אע"ה ביקש להשריש בתוכנו מיד בשליחות הראשונה בתורה, כי יעקר השליחות של צדיק היא מעשה השליחות והשמיעה בקולו.

וכה לימדנו חסידו קמאי, שענין וואנו לפני הדין של שאול, גם בשאלות בעניינים של עשית שידוכים או עסק פלוני וכיו"ב, היא לדעת היאך השי"ת רוצה שנתנהג. עבודת החסיד בשאלה, היא מסירתו ובטול רצונו לדעת את רצון הבורא.

מסרתו בשאלתו אינה כדי לשמוע תשובה שתיביא להצלחה הנראית בעיני בשר. תכלית ההולכים בדרכי החסידות בעולם הזה היא אך כדי לקיים ולעשות רצון אבינו שבשמים, וכאשר יש לאדם ספק מהו רצון ה', אזי שתל לנו הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו צדיקים שבכל דור ודור להורותנו המעשה אשר נעשה כרצונו ית'.

כוחה של חסרון באמונה

הרה"ק מהר"ל איגר מלובלין ז"ע נכד הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, היה דרכו בקודש להחזיק שליח מיוחד לשלוח אותו בכל יום לבתי החולים לבקדם בתורת ביקור חולים, ולהודיע מה מעשיהם ואיך הם מרגישים, ואמר הטעם בזה שלא היה מכבד בעצמו את החולים, מפני שלפעמים אצל חולים שמתייסרים יש להם התמרמרות וקושיות על הרבנו של עולם מדוע מגיע להם ככה. וזאת היא חסרון באמונה, ולכן רבי לייבל לפי דרגתו היה נזהר גם בזה, ולא רצה לשמוע דיבורים כאלו, לכן קיים את המצוה על ידי שליח.

לימוד צפנת

פעם בשיחה עם רבנים אמר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע: אם יש לכם רמב"ם קשה [א הארובן רמב"ם] מה אתם עושים? אתם יגיעים ועמלים לתרץ אותו, וכמו כן אם יש יהודי שיש לתמוה עליו [א הארובן יוד], צריך לייגע ולעמול כדי לתרץ אותו.

והוסיף שזקנו מהר"י מבעלזא אהב את הפלפול, ובעת שיצאו לאור ספרי החידושי הרי"ם ציוה לכל נכדיו שיקנו את הספרים, ואמר שלכך אהב זקנו את דרך הפלפול, כי לפעמים צריך ללמד זכות על יהודי, ואי אפשר לעשות זאת כי אם על ידי פלפול.

מעשה מרבוה"ק

לשפת אמת כליל שבת קודש אחר תפילת ערבית לפני קידוש, היה השפת אמת שקוע בלימוד ש"ך בהלכות טוען ונתן חו"מ סימן פ"ו, ואמר האבני נור בהתפעלות: "אויף וואהר" [האם ככה היה באמת], "צו אזא רבין וואלט איך געפאהרן" [לרבי כזה גם אני הייתי נוסע].

תורת אמת

סיפר הגאון רבי מנחם זמבא זצ"ל - ה"ד: כשיצא לאור הספה"ק שפת אמת על סדר קדשים, הלכת עם הספר ביד אצל בנו הרבי האמרי אמת ז"ע, והצבעתי על טעם תמוה שנראה לכאורה מופרך כליל מדברי רמב"ם מפורשים. הסתכל הרבי לרגע בפנים ומיניה וביה הסיר בפשטות מדהימה את הקושיא לי כאילו לא היתה.

התפעלתי מאד, אחרי שכ"כ עמלתי והתייגעתי להבין דבריו בכוחות עצמי ללא הצלחה, הבחין הרבי בהתפעלותי ואמר בניהוטא: "לא הכרתם די את אבא ז"ל, אבא למד תורה לשמה ומה שכתב תורת אמת כתב...".

אסירות תהלים

פעם אחת שאלו להרה"ק רבי חיאל מאיר מגוסטנין ז"ע, ע"ד דרכו ומנהגו בעת שבאין לפניו עם בקשות לעורר רחמים היה משתמש בסגולת התהלים, לחולה ר"ל צוה לומר כך וכך תהלים, וכיו"ב. ודרכו ומנהגו היה לצוות כן גם כשכאבו לפניו אנשים מפשוטי העם שאינם מבינים אפילו פירוש המילות. ולכן שאלו אותו על ככה, והלא לא יבינו אפילו מה שהם אומרים.

השיב להם להסביר הענין עפ"י משל ברחיים של גריסים, קושרים לגלגל הרחיים שני סוסים עיוורים קשורי עיניים, והמה יסובבו שם את הגלגלים משך כל היום, וכך הגריסים נטחנים. על אף שהסוסים בעצמם אינם יודעים ומבינים מה הם עושים, ומה חכמת מלאכת הרחיים איך הגלגלים הקטנים סובבים את אבני הרחיים הכבדים וכו'. כן הוא להבדיל גם בסגולת התהלים, אף שהאיש המבקש רחמים באמירת התהלים איננו יודע מה הוא עושה, עכ"ז קדושת התהלים עושה את שלו, לעורר רחמים וחסדים ולמלא בקשותיהם לטובה.

ברכה מרבי אחר

סיפר הרבי ה"פני מנחם" ז"ע: לפני הרב מצוה היה לי מלמד תלמידו של הגה"ק ה"אבני נור" ז"ע - הרה"ק רבי לייבוש ליטוין מקניצק זצ"ל, ואחר הלימוד סיפר לפעמים מעשיות

פעם סיפר שהגיע לאבני נור גביר מחסידי סוכטשוב, ולפני שנכנס לקודש פנימה הסיר את מנעליו, והיה ניכר שרוצה לבקש מחילה. אחר כך כשיצא סיפר: שפעם היה צריך לנסוע בשביל עסקיו, וזה היה ביום ה' ועבר דרך גור ושם היה לו כאב ראש חזק, ונשאר לנוח ערב שבת קודש, ובביל שבת קודש היה לו חום גבוה, ונכנס לה"שפת אמת" ז"ע להזכיר את עצמו, וביקש מהאבני נור פיוס ומחילה על אשר נסע לרבי אחר... שאל אותו האבני נור: "בייש געזונטגעווארען"? [האם חזרת לבריאותך], והשיב כן. אמר לו האבני נור: "אויב אזוי וואס ווילסטו" [ואם כן מה אתה רוצה]?, וסיפר לאבני נור שכשנכנס

נגד המברכים - ברכות מז"ט לבעלי השמחות בקהילתנו

ברכת מזל טוב
לידידנו הרה"ח ר' **דב בער שמדיט** לאו"ט
לרגל הכנס בנו הבחור **ישראל מאיר** לאו"ט
לעולת חתונה ומצוות
מאחלים ידידים
שטיבל 48 - שטיבל בית יעקב

ברכת מזל טוב
לידידנו הרה"ח ר' **אלימלך ניימאן** לאו"ט
ולחתנו הרה"ח ר' **ישראל פלדמן** לאו"ט
לרגל הולדת הבת/הנדה שחתי'
מאחלים ידידים
שטיבל 51

ברכת מזל טוב
לידידנו הרה"ח ר' **ברוך עקב לוי** לאו"ט
ולחתנו הרה"ח ר' **שמחה פרידמן** לאו"ט
לרגל אירוסין ידידים שחתי'
מאחלים ידידים
שטיבל 46 - שטיבל בית יעקב

ברכת מזל טוב
לידידנו הרה"ח ר' **פנחס גולדברג** לאו"ט
ולחתו ידידנו הרה"ח ר' **יהודה אריה לייב יוכנסים** לאו"ט
לרגל הולדת הבן/הנדה שחתי'
מאחלים ידידים
שטיבל 48 - שטיבל בית יעקב